

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **Z. G.**

skazanego za czyn z art. 148 § 1 d.k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 16 lipca 2024 r.

w przedmiocie wznowienia z urzędu

postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 20 listopada 1996 r., sygn. akt II AKa 280/96,

zmieniającego wyrok Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku

z 28 września 1995 r., sygn. akt IV K 164/93,

**nie stwierdził podstaw do wznowienia z urzędu postępowania
zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w
Gdańsku z dnia 20 listopada 1996 r., sygn. akt II AKa 280/96.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z 28 września 1995 r., sygn. akt IV K 164/93 Z. G. został uznany winnym:

- zbrodni z art. 148 § 1 d.k.k. w zb. z art. 168 § 1 d.k.k. w zb. z art. 10 § 2 d.k.k., za którą to wymierzył mu karę śmierci,
- zbrodni z art. 148 § 1 d.k.k. w zb. z art. 168 § 1 d.k.k. w zb. z art. 176 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k. za którą wymierzył mu karę śmierci,
- 2 czynów z art. 176 d.k.k., za które zostały mu wymierzone kary po 4 lata pozbawienia wolności.

Następnie tenże sąd wymierzył skazanemu karę łączną - karę śmierci, a nadto orzekł wobec Z. G. karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na zawsze.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku po rozpoznaniu apelacji obrońcy skazanego Z. G., wyrokiem z 20 listopada 1996 roku, sygn. akt II AKa 280/96, zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z 28 września 1995 r., sygn. IV K 164/93 w ten sposób, że:

- za czyny przypisane skazanemu w punktach I i II wyroku sądu pierwszej instancji wymierzył Z. G. kary dożywotniego pozbawienia wolności oraz kary dodatkowe pozbawienia praw publicznych na okresy po 10 lat,

1. uchylając orzeczenie sądu I instancji o karze łącznej wymierzył skazanemu jako karę łączną karę dożywotniego pozbawienia wolności i karę łączną pozbawienia praw publicznych na okres 10 lat.

W wyniku wniesionej przez obrońcę skazanego kasacji Sąd Najwyższy wyrokiem z 5 stycznia 1999 roku, sygn. III KKN 213/97 oddalił ją.

Następnie sprawa niniejsza była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w kierunku zaistnienia podstaw do wznowienia postępowania. Za każdym razem wnioski o wznowienie postępowania składał obrońca skazanego i tak:

W dniu 6 sierpnia 2001 roku, obrońca skazanego w oparciu o przepis art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. złożył wniosek o wznowienie wskazanego postępowania karnego, podnosząc, iż zabezpieczone w sprawie ślady winny być poddane badaniom DNA, których to badań w dacie orzekania przez sądy obu instancji nie przeprowadzano.

Sąd Najwyższy postanowieniem z 9 kwietnia 2002 roku, sygn. III KO 8/01, oddalił wniosek obrońcy o wznowienie postępowania wskazując, że wykorzystywanie w postępowaniu karnym, nowej metody badawczej, jaką jest

możliwość badania kodu DNA nie jest podstawą do wznowienia postępowania. Okoliczność bowiem, że w przedmiotowej sprawie tego dowodu nie przeprowadzono nie jest równoznaczna z „ujawnieniem się” nowego dowodu wskazującego na to, że skazany nie popełnił przypisanych mu czynów.

W dniu 3 lutego 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął kolejny wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym skazaniem Z. G. na karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności, w którym jako podstawę wskazał art. 542 § 1 oraz § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i wniósł o wznowienie postępowania w sprawie skazanego Z.G.

Postanowieniem z 9 maja 2023 roku, sygn. V KO 10/23, Sąd Najwyższy nie stwierdził podstaw do wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 20 listopada 1996 roku, sygn. II AKa 280/96. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, iż wznowienie postępowania z powodu uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k. możliwe jest wyłącznie z urzędu. Zatem strona, może jedynie na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. sygnalizować sądowi konieczność podjęcia stosownych czynności z urzędu. Traktując w taki właśnie sposób pismo obrońcy z 3 lutego 2023 roku, Sąd Najwyższy nie dopatrył się podstaw do wznowienia z urzędu przedmiotowego postępowania. Przy czym w pierwszej kolejności, powołując się na treść art. 542 § 4 k.p.k., Sąd Najwyższy wskazał, iż wznowienie postępowania nie może nastąpić z przyczyn określonych w art. 542 § 3 k.p.k., jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji, tak jak w przedmiotowej sprawie. Sąd Najwyższy wskazał, iż mimo niedopuszczalności wznowienia postępowania z urzędu w zaistniałym układzie procesowym, poddał analizie akta przedmiotowej sprawy pod kątem zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazywanej przez obrońcę skazanego, w jej efekcie nie stwierdził okoliczności określonych w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Pismem następnie z 8 marca 2024 r. obrońca skazanego wniósł o podjęcie czynności w trybie art. 9 § 2 k.p.k. wskazując, iż orzekający w sprawie Sąd Wojewódzki w Gdańsku był nienależycie obsadzony z uwagi na fakt, iż zarówno w aktach sprawy, jak też w aktach osobowych sędziego A.G. brak jest danych dotyczących delegacji do uzupełnienia składu sądowniczego w sprawie, o sygn. IV K

164/93, Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku – co implikować ma zdaniem wnioskodawcy zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Pismem z 15 kwietnia 2024 r. prokurator wniósł o stwierdzenie niedopuszczalności wznowienia z urzędu postępowania karnego, zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 20 listopada 1996 r., sygn. II AKa 280/96, zmieniającego wyrok Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z 28 września 1995 r., sygn. akt IV K 164/93.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Na wstępie, zanim Sąd Najwyższy przejdzie do omówienia sygnalizacji obrońcy złożonej w trybie art. 9 § 2 k.p.k., koniecznym jest poczynienie rozważań natury ogólnej. Otóż w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że rozpoznanie kasacji rodzi wiążące domniemanie, że sprawa została przez Sąd Najwyższy rozpoznana również z punktu widzenia ewentualnych uchybień z art. 439 § 1 k.p.k. (które dodatkowo wprost zostały podniesione w kasacji), co tym samym blokuje możliwość wznowienia postępowania z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. (art. 542 § 4 k.p.k.). Obalenie tego domniemania jest możliwe jedynie w wypadku niewątpliwego stwierdzenia, że uchybienie z art. 439 § 1 k.p.k. zostało ujawnione dopiero po rozpoznaniu sprawy przez Sąd Najwyższy, który w toku postępowania kasacyjnego o istnieniu tego uchybienia nie wiedział i nie miał obiektywnych możliwości jego ujawnienia w oparciu o wówczas dostępne materiały postępowania. Regulacja bowiem z art. 542 § 4 k.p.k. służyć ma w zamierzeniu ustawodawcy przeciwdziałaniu dublującego się sprawdzania bezwzględnych podstaw odwoławczych. Przepis ten ma również blokować wybór przez stronę któregoś z dwóch nadzwyczajnych środków zaskarżenia i wskazuje, że podstawą do kwestionowania tego, czy w sprawie zaistniała bezwzględna podstawa odwoławcza jest w pierwszym rzędzie kasacja. Wznowienie postępowania zatem może dotyczyć jedynie sytuacji ujawnionych jako wcześniej nieznanie i w wyniku działań po zakończonym postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2022 r., sygn. IV KO 160/21).

Przechodząc do meritum stwierdzić należy, że ani z pisma obrońcy skazanego, jak i załączonych doń dokumentów, ani też z akt sprawy nie wynika w

sposób niebudzący wątpliwości, że opisywana okoliczność nienależytej obsady sądu orzekającego w I instancji w ogóle zaistniała. Obrońca bowiem przywołując treść przepisów regulujących sposób kompletowania akt osobowych sędziego zapomina o jednej rzeczy, a mianowicie o tym, że dla zaistnienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej wynikającej z braku dochowania procedury delegowania sędziego do rozpoznawania spraw w innym sądzie koniecznym jest stwierdzenie w sposób nie budzący wątpliwości, iż taki brak rzeczywiście zaistniał. Tymczasem sposób argumentacji obrońcy sprowadza się do stwierdzenia, że skoro protokołu z posiedzenia Kolegium Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku, podczas, którego członkowie kolegium wyrazili zgodę na delegowanie sędziego A.G. nie ma - to takie posiedzenie w ogóle się nie odbyło i tym samym Kolegium to nie dopełniło niezbędnego elementu, które warunkowałoby skuteczność delegacji wskazanego sędziego do rozpoznania w Sądzie Wojewódzkim w Gdańsku sprawy skazanego Z. G. Taki sposób wnioskowania jest tylko z pozoru logiczny, zwłaszcza gdy się prześledzi przepisy regulujące ówczesnie sposób kompletowania akt osobowych sędziów. Otóż z przepisów tych wynika, że w aktach osobowych sędziów miały się znajdować dane m.in. „o innych istotnych okolicznościach dot. stosunków osobistych i służbowych, mających wpływ na wykonywanie zawodu sędziego (§ 1 ust. 1 pkt 12 przywołanego przez obrońcę skazanego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 16 grudnia 1991 r. w sprawie prowadzenia wykazów służbowych dla sędziów). Przepis ten ma charakter ocenny i w żaden sposób z niego nie wynika konieczność dołączania do akt osobowych sędziów protokołów z posiedzenia kolegium sądu wojewódzkiego. Nawet, gdyby przyjąć, że taki obowiązek istniał ówczesnie to brak protokołu nie świadczy o tym, że posiedzenie kolegium w ogóle się nie odbyło. Słusznie wskazuje w uzasadnieniu swojego stanowiska prokurator, że brak tego typu dokumentu w aktach osobowych sędziego, uwzględniając upływ blisko 30 lat oraz brak normy prawnej, która *expressis verbis* nakazywałaby dołączenie tego typu dokumentu do akt sprawy i/lub akt osobowych sędziego, nie uprawnia do stwierdzenia, że delegacja sędziego do składu orzekającego, nastąpiła bez stosownej zgody Kolegium Sądu.

W niniejszej sprawie nie sposób więc przyjąć, iż zaistniał wypadek niewątpliwego stwierdzenia, że uchybienie wynikające z treści art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zaistniało – a na które w swoim piśmie wskazuje obrońca skazanego.

Z tych też powodów Sąd Najwyższy nie stwierdził podstaw do wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 listopada 1996 r., sygn. akt II AKa 280/96.

Mając powyższe okoliczności na uwadze postanowiono jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

Anna Dziergawka

Małgorzata Bednarek

Ryszard Witkowski

[PGW]

[ms]